

BARBARA JURGENS

HET
WILDE LEVEN VAN
**BENJAMIN
BONTJE**

MET TEKENINGEN VAN
HARMEN VAN STRAATEN

moon

© Barbara Jurgens, 2018
© Moon, Amsterdam 2018
© Illustraties Harmen van Straaten, 2018
Omslagontwerp: Marieke Oele
Typografie: Marieke Oele

ISBN 978 90 488 4066 3
ISBN 978 90 488 4067 0 (e-book)
NUR 282

www.uitgeverijmoon.nl
www.overamstel.com

Moon is een imprint van Overamstel uitgevers bv

OVERAMSTEL
uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Klong...!	5
Achter glas	7
Naar buiten	13
Bij het mensenjong	19
De wilde	25
Een sprong in het diepe	32
Het kwaad	38
De richel	47
Ravissante Rita	55
Konkelefoezen	60
Naar de film	67
De kerkratten	79
Ondersteboven	89
Rattenparadijs	98
Het dak op	106
Naar de kelder	115
Taart	127
De poeppomp	135
De noodschakelaar	142
De Ratsmodee	151
Op de wallen	158
Eindelijk thuis	166
Woordenlijst	173

KLONG...!

Van schrik sprong Benjamin wel een meter omhoog. Een zware hamer donderde vlak voor zijn neus neer en miste hem op een haar na. Op het moment dat hij zich omdraaide om in paniek de andere kant op te rennen, werd hij bij zijn staart gegrepen en voelde zich de lucht in gaan. 'Help!' Hij piepte het uit. Nu hing hij op zijn kop hoog boven de grond, terwijl een knellende hand

met felrode nagels hem aan zijn staart heen en weer slingerde. De afschuwelijke lucht van ontsmettingsmiddel verstikte zijn neusgaten. Natuurlijk, dat was de geur die hij had geroken. Had hij maar naar zijn neus geluisterd! Een stem snauwde: ‘Waar denken wij dat wij naartoe gaan?’

Benamins hart sloeg drie tellen over. Rita de Verschrikkelijke had hem te pakken. Hij zag haar gezicht – ondersteboven – vlak voor zich: onderin haar gemene ogen, die naar hem loerden, en bovenin haar smalle, onnatuurlijk rode lippen, die hem de vreselijkste verwensingen toebeten. ‘Ik trrrek je uit elkaarrrrr! Met je smerige pootjes...’ Benjamin kon alleen nog maar bidden. ‘Laat het alsjeblieft snel afgelopen zijn...’

ACHTER GLAS

Op een vroege morgen zaten Benjamin en zijn moeder dicht tegen elkaar aan in het nest. Hun staarten ineengevlochten, zoals ratten graag doen. De warme lamp boven hun hoofd was nog niet aan. Er was nog niemand in de winkel, behalve de sprakeloze guppy's in hun aquarium, de duttende roodstaartpapegaai in zijn kooi en de opgewonden cavia in haar rad.

Hoewel het nog donker was buiten, viel er een helder licht door het glas naar binnen.

'Mam?' vroeg Benjamin. 'Waar komt dat licht vandaan?'

'Dat is de maan,' zei zijn moeder.

Benjamin wist niet wat een maan was.

'De maan is een witte bal, die 's nachts aan de hemel hangt.'

'Waar hangt hij dan aan?'

'Nergens aan.'

Benjamin vond dit moeilijk te geloven, want hij wist dat dingen die nergens aan hangen, naar beneden vallen. Zoals hun drinkfles, die keer dat het ijzerdraadje was losgegaan. De zware fles was

boven op hem gestort, en Benjamin was kletsnat geworden.

‘Hij hangt daar gewoon,’ zei zijn moeder. Maar toen ze zijn blik zag, gaf ze toe dat ze de maan zelf ook nooit had gezien. Haar ogen kregen een speciale glans. ‘Je vader heeft me over de maan verteld.’

Benjamin kende zijn vader niet. Hij wist dat zijn moeder het moeilijk vond om over zijn vader te praten, sinds de dag dat hij was weggehaald door de haarloze hand en nooit meer was teruggekeerd op het nest.

‘Ik wil de maan zo graag zien,’ zei Benjamin.

‘Dat zou ik ook wel willen,’ zei zijn moeder met een zucht. ‘Ze zeggen dat de maan zo mooi is dat je ervan moet huilen.’

Benjamin dacht hier diep over na. ‘Dus dan ben je blij en verdrietig tegelijk?’

Zijn moeder knikte. Ze staaarde naar het licht van de maan, dat hen in een zachte gloed zette.

Benjamin wist dat ze nu aan zijn vader dacht.

Hij vond nog een achtergebleven maiskorrel in zijn wang. Om er zo lang mogelijk mee te doen, sabbelde hij er zachtjes op.

‘Mam?’

‘Ja, Benjamin?’

‘Wat is er buiten het glas?’

Zijn moeder fronste. ‘Buiten het glas is de wilde wereld. Daar heb je niets te zoeken.’

‘Waarom niet?’

‘Het is er gevaarlijk.’

‘Wat is er dan gevaarlijk?’ vroeg Benjamin.

‘Katten,’ zei zijn moeder meteen. ‘Verwaande wezens met nagels, die erg van ratten houden. Vooral van jonge ratjes, omdat die zo lekker kraken tussen hun tanden.’

Benjamin huiverde. Zijn moeder had hem weleens op een kat gewezen, die van achter de winkelruit naar hen zat te loeren.

‘En wat nog meer?’

‘Reigers. Vliegende verenbossen met lange snavels, die zich krijsend op je storten. Ze plukken je van straat aan je staart, nemen je mee de lucht in en laten je zo in hun keelgat verdwijnen. Dan sterf je een afschuwelijke dood.’

Benjamin kroop dicht tegen zijn moeder aan. Hij vond haar verhalen gruwelijk en spannend tegelijk.

‘Wat nog meer?’

Zijn moeder poetste zijn snoet, die helemaal niet vies was. ‘Buiten het glas zijn mensen,’ zei ze.

‘Heel veel mensen.’

Mensen kende Benjamin wel. Ze kwamen iedere dag in de winkel. Dan kwamen ze vissen kopen, die ze met een schepnetje uit het blauwgroene aquarium visten. Soms zag hij hun neuzen tegen het glas van het nest gedrukt en dan riepen ze: ‘Kijk pap, een ratje, zo schattig!’ En dan gingen ze weer weg, met hun plastic zakje vol guppy’s.

‘Mensen zijn toch niet zo erg?’

‘Ga je mond spoelen met zeep,’ zei zijn moeder streng. ‘Mensen niet erg?’ Haar snorharen trilden van verontwaardiging. ‘Waar ik het over heb, is over te veel mensen. Véél te veel mensen. Die zijn een plaag, buiten het glas. Met hun auto’s, hun fietsen, hun kinderwagens, die over je heen kunnen rijden. Dat kan je dood betekenen, Benjamin. Mensen hebben een hekel aan ratten, hoor je dat? Weet je hoe ze ons noemen?’

Dat wist Benjamin niet.

‘Ongedierte! Terwijl wij toch echt dieren zijn, keurig nette dieren, die net als iedereen ook gewoon een nestje willen bouwen.’ Benjamin zag dat zijn moeder zich nu erg opwond. Toch ging hij door met vragen.

‘Maar hier in de winkel...’

‘De mensen hier zijn anders. Die zijn aan ons gewend. Knoop nu maar in je oren: een beschaafde rat wil niet naar buiten, want daar is het vies, vuig en ongeregeld. Begrepen?’

Benjamin zei dat hij het begreep. ‘Maar mam...’

‘Ja, Benjamin.’

‘Als we de maan willen zien...’

‘We gaan de maan niet zien, Benjamin. Want daarvoor moeten we naar buiten, en we gaan niet buiten het glas, weet je nog?’

‘Maar vind je dat niet erg?’

‘Je kunt niet alles hebben.’ Zijn moeder had

genoeg van al die vragen. Ongeduldig veegde ze met haar staart wat extra zaagsel over haar zoon heen, als warme deken. 'En nu moet je gaan slapen, want straks gaat de winkel open en dan hoor jij allang op één oor te liggen.'

Benjamin kroop nog dichter tegen zijn moeder aan. Hij voelde zich loom en zwaar worden van de slaap. In de verte hoorde hij het belletje van de winkel deur, een vroege klant die hondenbrokjes kwam halen. De papegaai, die 'Volluk!' riep. De winkelmens, die met de stofzuiger langs de rekken ging, terwijl hij zachtjes meezong met liedjes die van ergens heel ver kwamen. Deze achtergrondgeluiden waren vertrouwd en prettig

om bij in te slapen, voor een kleine tamme rat.
‘Droom fijn, Benjamin,’ zong zijn moeder in zijn oor. Zijn ogen vielen dicht. ‘Mam, weet je?’
‘Wat?’
‘Ik blijf altijd bij jou.’
‘Natuurlijk, kleintje,’ bromde zijn moeder slaperig.
‘Wat moet ik zonder jou?’
Daar had Benjamin geen antwoord op. En dat hoefde ook niet. Want ze waren bij elkaar. En zo viel hij in slaap, dicht bij zijn moeder. Hij wist nog niet dat dit de allerlaatste keer zou zijn.

NAAR BUITEN

Benjamin schrok wakker van een harde bons en een schrapend geluid. Hij schoot overeind, en keek naar boven. De haarloze mensenhand schoof het gaas opzij. Dit was vreemd, dacht Benjamin. Het was nog lang geen etenstijd. Hij schudde zijn moeder wakker. ‘Mam?’ Hij had het nog niet gezegd of de hand kwam naar binnen. Hij hoorde de stem die bij de haarloze hand hoorde.

‘Dat is de enige kleine nog.’

‘Maar hij is niet wit!’ riep een schelle, ongedurige stem.

‘Het spijt me,’ suste de haarloze hand. ‘Dit is een bontje. Ook heel mooi. Hij is de laatste die hier geboren is. Of wou je liever die dikke?’

‘Nee, ik wil die kleine!’ zeurde de schelle stem.

De haarloze hand kwam als een klauw naar beneden en graaide naar Benjamin. De vingers, die op wortels leken, kromden zich om zijn buik en hoppa, daar ging hij de lucht in.

Benjamin piepte. ‘Mam! Help!’

Zijn moeder was meteen klaarwakker en sprong

naar hem op. Ze kon goed springen, maar ze kon Benjamin niet bereiken, hij was al te hoog. De mensenhand tilde hem het hok uit en zette hem op een kleinere hand, met afgebeten nagels. ‘Je mag hem voor een mooi prijsje meenemen,’ zei de stem die Benjamin zo goed kende. ‘Ze moeten toch allemaal weg, we gaan stoppen met de ratten.’

Benjamin schrok toen hij dit hoorde. Wat gingen ze met hem doen? En zijn moeder dan? Hij voelde de afgekloven nagels over zijn bibberende rug strijken.

‘Hij is wel schattig,’ zei de schelle stem.

Benjamin keek omhoog naar het gezicht dat erbij hoorde; de vorm van de neus, die opwipte. De wangen, die bol waren en bloot. Er groeiden geen snorharen op. Dit moest een mensenjong zijn.

Hij hield het ratje op zijn vlakke hand voor zich en bekeek hem van alle kanten. Nam zijn staart tussen zijn vingers en kneep er keurend in. ‘Goed dan,’ zei hij ten slotte. ‘Ik neem hem.’

Het volgende moment voelde Benjamin dat hij ergens in werd gestopt wat droog en onprettig aanvoelde. Het was een doos, net iets groter dan hijzelf, die hem paste als een jas. Er zaten twee kleine luchtgaten in, waardoor hij net naar buiten kon kijken. De doos ging dicht en Benjamin werd opgetild en meegedragen. Weg van het nest, weg van zijn moeder. Hij werd van haar los gescheurd

als een blaadje uit een schrift. Hij keek vertwijfeld door de gaatjes, en het laatste wat hij van zijn moeder zag was haar witte buik tegen het glas. Ze stond op haar achterpoten, haar zachte snorharen tastten het glas af. 'Benjamin!' Haar kreet ging door merg en been. 'Laat me niet alleen!'

Mama! Maar er kwam geen geluid uit zijn keel. Het belletje van de winkeldeur klonk, en hij voelde een koude windvlaag. Benjamin kneep zijn ogen dicht, zo schel en gemeen was het licht dat door de gaten naar binnen drong. Ze waren buiten de winkel. Hij in zijn doos, in handen van het mensenjong. Ze gingen nog verder naar buiten, steeds verder weg van zijn moeder. 'Mama!'

Even later zat Benjamin in zijn doos achter op de fiets van het mensenjong. Het hobbelde en bobbelde, maar hij kon zich nergens aan vasthouden en viel steeds om. Toen hij weer door de gaatjes naar buiten durfde te kijken, zag hij een dikke ronde toren. De toren deed hem denken aan een sprookje dat zijn moeder hem weleens vertelde, voor het slapengaan. Over een prinses met lange haren, die gevangen zat in een toren zonder deur. En over een prins die haar wilde bevrijden. Een verhaal dat gruwelijk was en spannend tegelijk.

Daar gingen ze een bocht om. Benjamin viel tegen de wand van de kartonnen doos. Door de

luchtgaten kon hij het drukke verkeer voorbij zien razen. Het kabaal was oorverdovend: auto's toeterden, fietsbellen rinkelden, trams gierden door de bocht. Het mensenjong schoot er als een vis tussendoor met zijn fiets. Benjamin hield af en toe zijn ogen dicht, uit angst dat ze overreden zouden worden. Dwars door de stad gingen ze. Links en rechts zag hij hoge gebouwen voorbijtrekken. Grijze bakstenen rotsen. Daarboven zag hij een streepje van de hemel. Hij was verrast door de kleur: helderblauw, als de guppy's in de dierenwinkel. Een felrood licht: de fiets stopte, wachtte, en het

licht werd groen. Daar gingen ze weer, mee met een stroom fietsen en brommers en scooters en bakfietsen. Een luide sirene kwam dichterbij. Benjamins oren tuitten. Hij wilde wegkruipen, maar hij kon nergens heen.

De fiets ging de stoep op. Benjamin zette zich schrap met zijn staart om niet te vallen. Ze hielden halt, het mensenjong stapte van de fiets. En daar ging Benjamin, in zijn doos, mee een stenen trap op. Een zware deur viel achter hen dicht, en ineens waren de straatgeluiden verdwenen. Het was stil.

Benjamin stak zijn snuit door een van de gaten en snuffelde. Er hing hier een vreemde geur. Mensen rook hij, en daaroverheen een scherpe lucht, van een vloer die net geboend was.

Nog wat deuren gingen open en dicht, hij hoorde gerammel met sleutels, en eindelijk ging de doos open en werd hij eruit geschud.

Benjamin zat even verdwaasd om zich heen te kijken. 'Kom maar, Fluffie,' zei het jong met de schelle stem.

Fluffie? dacht Benjamin.

Het mensenjong droeg hem naar een hok met tralies en opende een klein deurtje. Hij duwde Benjamin naar binnen en sloot het deurtje achter hem.

Benjamin belandde in een hoop stro. Het rook nergens naar. Hij ging zitten, schudde zijn vacht

en keek om zich heen. Het was hier kleiner dan het nest in de dierenwinkel. Het voelde kil, er was geen warme lamp. Er stond wel een bakje voer, maar hij had geen honger. Voor water was ook gezorgd, in een klein flesje aan de tralies. Tot zover was alles in orde. Toch voelde het alsof hij op visite was bij een vreemde.

Het gezicht van het mensenjong verscheen, pal achter de tralies. Benjamin voelde zijn adem, die zoetig rook. Hij zag zijn lange wimpers en blauwe ogen. De kleur van de hemel, die Benjamin voor het eerst van zijn leven had gezien achter op de fiets.

‘Ik ben blij dat je er bent, Fluffie,’ zei het mensenjong. Zijn stem klonk nu niet meer schel, maar eerder treurig. ‘Nu ben ik tenminste niet meer alleen.’